

Lilla julafton LÖRDAGEN den 27 november
Anmäl dig nu!

Nr 4. November 2010. Årgång 17

OMSLAGSBILDEN:

I juli 1965 fångade en namnlös UNT-fotograf denna skärslipare och hans kund(?) på bild. Skärsliparen kom med jämna mellanrum och erbjöd sina tjänster. Då blev det fart i många kök. Knivar, som låg och rasslade bland allsköns bråte i kökslådorna, skramlades ihop, med likaledes slöa saxar. Hade inte mor tid så skickades äldsta barnet ut med det som skulle slipas och en slant i handen. Det tog inte lång tid förrän knivarna åter låg nedslängda i lådan och skärpan försvann. Så är det väl inte i dagens kök? Eller?

Under min tid som styckmästare på Konsum Söderhöjden, Stockholmsvägen 26, kunde jag gå till skolsløjden i Centralskolan och själv slipa mina knivar. Knivarna var jag så rädd om att ingen av mina kvinnliga arbetskamrater fick diska dom. *Giselher*

VÄLKOMMEN ÅTER TILL VÅREN!

Nu, när detta nummer av Tidlösan är i det närmaste klart är vi inne i den månad som man önskade att man kunde ”snabbspola”, som någon sa häromdagen. Men då skulle man ju gå miste om många möjligheter – att till exempel fatta pennan, eller som det nu heter, slå på datorn och börja skriva sina minnen. Gör det! Är du rädd att ingen vill läsa, kan du ju höra av dig till Tidlösan. För när det ena numret är färdigt börjar funderingarna på nästa. Vad skall det handla om? Finns det något bra tema och bilder som passar därtill?

Denna gång kom en gammal vän i Östersund till hjälp. Han har lovat mera. Om du tycker att du inte har något att skriva om kan du ju börja forska. Våra svenska arkiv är fulla av spännande historia.

Hela sommaren hade vi hört den utan att få se den, domherren alltså. När vi häromdagen stängde för vintern i Roslagen kom han och kalasade på lönnarnas överflöd av frön på marken, bara några meter från våra fötter där vi satt i solen med sista kaffekoppen för året. Han kom för att hälsa oss välkomna åter till våren!

Lite så känns det även på redaktionen. När Tidlösan kommer i din hand denna gång, kära läsare, är det dags att anmäla sig till Lilla Julafton. Observera att det är en lördag i år. Nästa nummer av Tidlösan kommer i februari med allt du behöver veta inför årsmötet den 19 mars. Då är det inte långt till våren. Det har hänt att vi har sett dom första blåsipporna i ekbacken nere vid Steningevägen redan i slutet av februari.

Så jag passar på att önska alla en

God Jul och ett Gott Nytt År!

Giselher

TIDLÖSAN

UTGES AV:

Husby-Ärlinghundra Märsta
Hembygdsförening
195 91 Märsta
Plusgiro: 36 15 92-9

UTKOMMER: 4 gånger per år.

TRYCK: PP-Tryck, Märsta

REDAKTION:

Giselher Naglitsch, ansvarig utgivare
Tel. 08-591 155 14
E-post: tidlosan@hembygdmarsta.se

Manus mottages med tacksamhet.
Vi förbehåller oss rätten att i
samarbete med författaren redigera
det insända materialet.

INNEHÅLL

Sid

Välkommen åter till våren	3
Sundveda gård	4
Sundveda hage	7
Märstaminnen av Gösta Andersson	8
Märstas posthistoria	12
Erik Matsson i Näsby - bonde, kyrkvärd och riksdagsman	16
Hänt	18
Händer	19

BLI MEDLEM I VÅR FÖRENING

Medlemskapet berättigar till deltagande i alla evenemang, även de som inte är öppna för allmänheten, och du får Tidlösan i din brevlåda fyra gånger om året. Avgiften är 120 kronor om året och gäller för hela familjen.

Enklaste sättet att bli medlem är att sätta in avgiften på vårt Plusgiro med angivande av *namn och adress*. Skriv gärna *Ny medlem* som referens.

För mera information gå till föreningens hemsida: www.hembygdmarsta.se

Sundveda gård

Sundveda gård har inte avsatt sitt namn på något kvarter eller gata i Märsta. Snart har den fallit i glömska. En bostadsrättsförening har dock fått namnet: Sundveda Hage. Gården ägdes till ett stycke in på 1900-talet av Steninge säteri. Skam till sägandes är det inte mycket jag vet om gården. Så jag har mina förhoppningar att någon läsare tar upp tråden och berättar det jag har missat.

Under skollåren i Märsta hade jag en klasskamrat som hette John och kallades "Jonte i Sundveda". Han började jobba på Tufvassons transformatorfabrik direkt efter skolan 1955. Så hans arbetskraft togs inte i anspråk hemma på gården. Jordbruket kan ha upphört under 1960-talet. I senare tid minns vi att Bloms bilverkstad hade sina lokaler i den gamla ladugården. Där fanns även en Däckshop. Kommunen sade för många år sedan upp Bloms hyresavtal, utan att ange vad lokalerna eller marken skulle användas till. Tomten röjdes

genom en saneringsbrand 2003 och har sedan dess stått öde. Det enda som återstod av bebyggelsen var till i våras den gamla vackra Rättarbostaden. Den föll offer för elden nu under året.

Klart är dock att även denna gård har mycket gamla anor. Det var inte långt från gården som den största vikingatida silverskatten påträffades i Märslarområdet sedan 1827, då ett liknande fynd gjordes i Upplands-Väsby. Sundvedaskatten påträffades den första april 2008. Så arkeologerna på platsen hade till en början lite problem att bli tagna på allvar.

Det var i ett gravröse som har daterats till 600-talet som skatten hittades. Graven var redan 200 år gammal, när någon av hittills oförklarad anledning gömde undan sin förmögenhet bland stenarna. Skatten består av 481 orientalska silvermynt och ett västeuropeiskt. Med ledning av det yngsta

myntet, präglat 843/844, drar man slutsatsen att skatten deponerats mellan några stenar i gravens utkant omkring 850 eller något senare. Det var drygt hundra år före Sigtunas grundläggning.

Den vikingatida gården Sundveda låg sannolikt strax söder om graven. Arkeologerna tolkar skattfyndet i graven som

De äldre bilderna på motstående sida och på nästa uppslag är från 1911, då Sundveda låg under Steninge. Fotograf: Samuel Lindskog.

Bilden överst på denna sida togs av Stig Hälludd 1980.

Bilden till höger togs omkring 1970 av en okänd fotograf.

att de som bodde på den vikingatida gården ville att skatten skulle skyddas av förfäderna.

Utgrävningen gjordes i anledning av utbyggnaden av det nya bostadsområdet Steningehöjden, som lika gärna kunde ha fått namnet Sundvedahöjden.

Skatten har konserverats och finns sedan den 27 april 2010 utställd på Sigtuna Museum. Gå och se den och allt annat som finns på vårt lilla fina medeltidsmuseum.

Giselher

Bostadsrättsföreningen Sundveda Hage

Nordost om den forna gården Sundveda, tvärs över väg 263, ligger ett bostadsområde som byggdes för drygt tio år sedan. Villorna och radhusen här har adress Karlsborgsvägen, efter ett tidigare torp. En del av området består av Bostadsrättsföreningen Sundveda Hage, bildad 1997. Föreningen har en fin hemsida: www.sundvedahage.se. Det historiska materialet har källhänvisningar till Husby-Ärlinghundra Märsta Hembygdsförening och Giselher Naglitsch samt Åke Ekdahl.

Sundveda har en lång historia. Det äldsta skriftliga belägget för ortnamnet går tillbaka till 1318 då det skrevs Sunnawidhy. Namnet Sundveda kan tolkas som att det betecknar "skogen vid sundet".

I slutet av 1600-talet fanns tre gårdar på Sundveda bytomt. Till dessa gårdar hörde två gårdar söder om bytomten, ett i väster och ett i öster på var sin sida om vägen mot Steninge. Det finns rester kvar på Sundveda bytomt i form av husgrunder och källargrunder.

På 1700-talet avhystes Sundveda by och hamnade under godset Steninge.

I slutet av 1700-talet etablerades en rad torp på Sundveda marker. Torpen ålades att utföra dagsverken på herrgården Steninge.

Torpen tillhörde senare Sundveda gård som uppfördes på 1800-talet. Denna gård som vi Märstabor kände igen som platsen för en bilverkstad låg på en höjd bara ett par hundra meter söder om nuvarande Bostadsföreningen Sundveda Hage.

Märstaminnen

Det kom ett brev från läsekretsen, med kommentarer till förra numret av Tidlösan. Brevet kom från vår tidigare medarbetare här i Tidlösan – Gösta Andersson i Östersund, barnfödd på Ekilla i Märsta. Gösta skriver: Du har rätt om tornsvalorna. Dom var populära bland oss grabbar i Märsta. Vid hemvärnsövningarna under de här åren var ofta några flickor med. Dubbel post med en tornsvala var högsta vinsten. Dom brukade också komma till "Kåken" på dans. Lillan Witz minns jag väl. Hon var mycket ihop med Ingvar från Rolsta banvaksstuga.

Tidlösan bad Gösta skriva om några flera minnen. Det gjorde han.

Jag har läst Tidlösan under många år och sett att gamla kamrater och vänner är medlemmar. Medan jag har minnet i behåll, bör jag utnyttja "min bank" och berätta för min generation och även för de yngre om 1930- och 40-talet. Livet har förändrats mycket på 75 år.

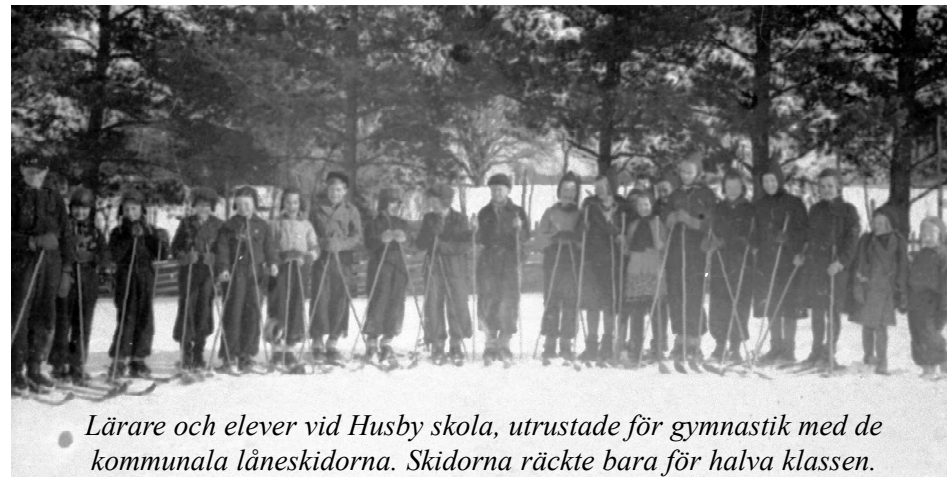
Jag började hos Hanna Ericsson på Centralskolan 1935. Det fantastiska är att min dotter Christina (Cicki) började i

ettan i samma klassrum 1963. Min andra dotter Karin startade också i samma klassrum 1968. Dom var de första tjejerna som i slutet av sextiotalet började springa orientering och åka skidor för Skånela IF.

När jag kom hem till Märsta 1963 tog jag över träning och tävlingsverksamhet på skidor. Sigge Almgren var eldsjäl. Vi startade också orientering omkring 1966

Ett klassrum i Märstas nybyggda skola, ca 1930. Läraren heter Erik Annsjö.

Lärare och elever vid Husby skola, utrustade för gymnastik med de kommunala låneskidorna. Skidorna räckte bara för halva klassen.

SKOLAN

När jag började i Centralskolan så hade Fröken Hanna Ericsson två klasser. Det var en sexårig s.k. B2-skola, d.v.s. två klasser ihop. Det gick bra så länge vi bara var 8-12 i varje årskull. I trean och femman hade jag dalkullan Sigrid Holmgren (senare gift Boman) som lärare, i fyran och sexan Erik Annsjö.

Skollunchen, som vi hade med hemifrån, satt vi och åt vid bord i korridoren. Normalt var det en vichyvattensflaska med patentkork, som innehöll mjölk. De flesta hade rökt medvurst eller ost som pålägg. Till slut var alla så trötta på medvursten att de slängde den i skräplådan. Där försåg sig de mindre bemedlade med pålägg.

Gymnastiken byttes ibland ut under barmarkstiden till fotboll och brännboll. Magister Annsjö var mycket idrottsintresserad och vi fick prova på fri idrott. För Bertil Hedström blev det en resa till Löwenströmska, när han hade fått en diskus i huvudet.

Vintertid var det ibland skidåkning eller skridskoåkning på "Katthavet", som låg bakom skolans norra gavel. Där gjorde vi våra första försök att spela bandy. För min personliga del ledde det senare till divisiontvåspel i Sigtuna.

SKOLVÄGEN

Föräldrarna hade inga bilar, så skjuts till klockan 08.30 förekom inte. Vi gick och när vi kunde blev det cykel, så vi kom vinglande fram efter småvägarna och Rikstretton. Alla barnen från Steninge kom med postskjutsen, som kusken Dysing körde. Hem fick dom gå. Det var långt för 7-8-åringarna, särskilt Bo Jansson och Rune Edbom (Sten), som skulle ända ner till Krukfabriken.

SKOLRESOR

Dagens barn i 5:an och 6:an reser på fina skolresor. Färdmålen är oftast inom Sverige, men en del går även utrikes. Genom eget arbete och försäljning har dom finansierat kalaset.

På sex år gjorde vi två resor till Skansen. En resa gjorde vi med häst i lövad skrinna till Utsikten i Steninge. Förbi slottet, där Wolfgang Thomas bodde, fick vi inte åka. Så färden gick upp till lagårn, förbi Alice Krafts hem (vid smedjan), statarbostaden där Rune, Sven-Åke och Bertil Isaksson växte upp, mellan Keramikfabriken och Hönshuset till hagen nedanför Utsikten och ovanför Piludden, vår badplats.

KAMRATER OCH FRITIDEN

I den här åldern hade flickorna sitt för sig. Dagens "Chans" hade ingen hört talas om, men nog fanns det en del som var förtjusta i varandra.

Vi pojkar var lite mer rörliga av oss. Dagsutflykter till Piludden, där vi lärde oss simma, var nog den viktigaste sommaraktiviteten. Fotboll på lilla planen vid Tallholmabacken och senare på Åvallen var för många av oss det

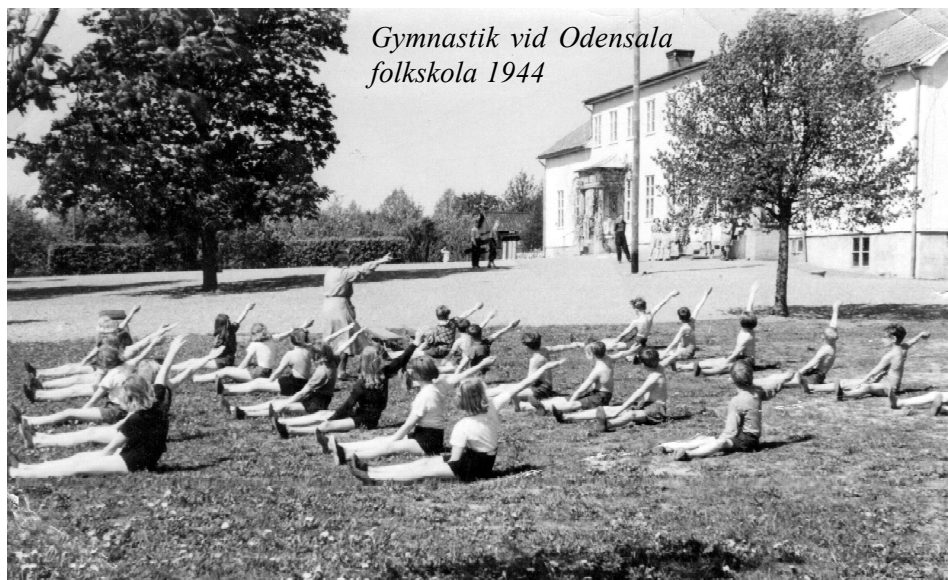
bästa. Nog fanns det talanger: Ingvar Andersson, Gustav Hedström, Olle Jonsson från Rolsta och Sven "Skogis" Karlsson. Alla ville vi bli en stjärna som Nuoksijärvi, Egon Karkiainen eller Sven Sundman.

Det var synd om flickorna, som ännu inte börjat idrotta på allvar i Sverige. Den första idrotten för dem kom nog först på femtitalet.

Jag var borta från Märsta till tidigt sextital och då fanns lite fri idrott och handboll inom Skånela IF, som även hade fått igång skidåkningen.

För oss "fiskare" så var det bryggan vid Tegelbruket som var lättast att nå. Bästa fisket var vid klipporna nedanför Västeräng, dit vi gjorde en och annan tur för några abborrar och en stor braxen. Om vi inte hade någon fiskelycka, så kunde vi i alla fall njuta av den blommande Tidlösan.

(Red anm: tidlösan blommar i september.)

Gymnastik vid Odensala folkskola 1944

JULAFTON 1924 HOS FAMILJEN ANDERSSON I SLÅSTA, ODENSALA

Runt bordet från vänster sitter Svea, Filip, Sture, Fridolf, Ebba och Arne. Hemmet är pyntat med en präktig gran och girlander i taket. Ljus och godsaker står på bordet. Det dignar inte under överflöd. Alla ser ut att njuta av stunden och fotografens närvaro.

GÖSTA ANDERSSONS KRÄFTFISKE

När Red skickade korrektur till Gösta med tillägget om tidlösans blomnings-tid kom en "syrlig kommentar" som jag inte kan undanhålla läsarna:

Tror Du att vi bara fiskade på sommaren? I augusti fiskade jag kräftor i ån mellan Måby och Broby på Curt Bagges vatten. Tre håvar av en gammal hängmatta med hönsben som bete. Rekordet var 93 st på en kväll.

Annars tog jag kräftorna på Sätunas vatten eller hos Rassings. Bästa och största under järnvägsbron fram till landsvägsbron nedanför dagens Centrum.

Jag försökte plantera om några tjog till åns övre lopp hemma vid Ekilla, men dom frös ihjäl under krigsårens köldvintrar när det blev bottenfruset

Göstas bästa fiskevatten. Foto från landsvägsbron 1957, Giselher Naglitsch

Märstas posthistoria

I samband med öppnandet av Norra Stambanan fick Märsta inte bara en järnvägsförbindelse. Märsta fick även en poststation. Vi vet inte mycket om den första poststationen.

Järnvägen fick, så vitt vi vet, inget fast stationshus förrän 1876. Då måste även posten ha fått sin fasta punkt där. Posten följde sedan med till det nya stationshuset som byggdes 1914. Detta var ganska naturligt. Poststationen i Märsta var, som alla andra utefter järnvägarna, en s.k. förenad poststation. Det innebar att stinsen också hade hand om posten. Han var tillika poststationsföreståndare. I Märsta bibehölls den föreningen till utgången av 1917.

Äldre länskalendrar upplyser om att stinsen inte bara härskade över järnvägen och posten. 1891 kunde G. Friberg ståta med minst tre fina titlar. Han var Jernvägsstationsföreståndare, Poststationsföreståndare och Telegrafstationsföreståndare. Den senare befattningen tillkom då järnvägen inrättade en telegraflinje längs järnvägen för att förbättra framkomligheten och säkerheten på den dåvarande enkelspåriga banan. I mån av kapacitet betjänades även allmänheten. Vid denna tid fanns även telefonlinje från Steninge till Stockholm och Märsta samt från Märsta till Sigtuna. Linjen från Steninge ägdes av Grosshandlare J. Bäckström på Steninge. Linjen från Märsta till Sigtuna ägdes av Handlaren P. Sundberg i Sigtuna.

Länskalendern 1903 meddelar att stinsen heter G. Brunson. Även han står med de tre fina titlarna. *"Följande ställen inom socknen står i telefonförbindelse med huvudstaden, nämligen: Arenberga, Husby, Kolsta, Måby, Rolsta, Steninge med växelstation vid Märsta."* Det senare skall nog förstås som att växeln fanns i stationshuset. I Odensala fanns telefonväxeln i banvaktarens bostad och sköttes av banvaktare Sandins dotter Cecilia, senare gift med handlaren Lychnell.

Ekonomiskt var denna samordning till fördel för Postverket. Kanske var den rentav en förutsättning för att kunna hålla många poststationer. De ekonomiska villkoren för postföreståndaren reglerades av riksdagen och meddelades i cirkulär från Kungl. Genralpoststyrelsen. Ett exempel från cirkulär år 1903 LX: *"Reglering för tiden 1 januari 1904 - 31 december 1906 af arvoden och biträdesanslag vid poststationer, som träd i verket senast den 1 januari 1900 och förvaltas af stationsföreståndare vid statens järnvägar."* Stinsen i Märsta fick nu ett årsarvode om 420 kr och fast biträdesanslag på 240 kr. Postens årliga personalkostnad uppgick således till 660 kr.

Nils Kruse var 25 år när han kom till Märsta 1934 för att bli poststations-

Postföreståndare Nils Kruse vid disken i postkontoret i det gamla stationshuset

föreståndare. Det var en prestigefylld befattning. I länskalenderns lista över viktiga funktionärer och förtroendeuppdrag i socknen för 1938/39 hittar vi poststationsföreståndare N. Kruse på andra plats, efter stinsen H. Lundkvist, men före *"Kyrkoherde – se Odensala skn"*. Först därefter kommer klockaren tillika organisten Arvid Grundberg och alla dom andra.

1946 kunde Kruse och posten flytta in i nya lokaler, i en för ändamålet byggd funkisvilla alldeles intill stationshuset. Folkskollärare Arvid Grundberg, vid Husby skola, var radskrivare för UNT. Den 7 augusti 1946 skrev han:

"Byggnadsverksamheten i Märsta är i sommar ovanligt livlig. Ett 20-tal villor är under uppförande. Bostads-

bristen har senaste åren varit mycket stor. I en av de nybyggda villorna har posten inflyttat i stora och ljusa lokaler."

Bilden på omstående sida visar posthuset från spårsidan, med järnvägens stationshus till höger. Lantbrevbäraren står beredd med sin motorcykel, för att börja sin dagliga tur i kommunens norra och östra delar.

Ett par år tidigare skrev Grundberg: *"Lantbrukare Otto Samuelsson, Brunnby, som varit lantbrevbärare å linjen Märsta-Benstocken i tio års tid, slutade denna sin anställning vid årsskiftet (1943/44) för att helt ägna sig åt sitt lantbruk. I hans ställe har antagits jordbruksarbetaren Holger Elgelind, Brunnby."* Troligen är det den nye lantbrevbäraren som poserar till

vänster på bilden ovan tillsammans med postföreståndare Kruse. (Läsarna får korrigera mig om jag har fel.) På trappan bakom herrarna ligger några postsäckar och väntar på utväxling med tåg till Uppsala eller Stockholm. I bakgrunden, till höger om herrarna,

anar man den tidens pendlarparkering; en lång rad cykelställ under välvda plåttak.

Landsbygden i Husby-Ärlinghundra kommun fick lantbrevbäring 1935. (Tidlösan berättade om lantbrevbärens mödor i nummer 3 1998.) Innan dess hade gårdarna fack på posten och egna postväskor för transport till och från posten. De fick mycket bättre service genom lantbrevbäraren, han hade i princip ett komplett postkontor med sig. Genom hans försorg kunde man sända och ta emot alla slags brev och paket, sköta betalningar och t o m rösta i allmänna val.

Så vitt jag minns fick vi i stations-samhället, den framväxande tätorten, brev-bäring omkring 1953. Innan dess fick vi själva ta oss till posten för att se

efter om det fanns något i facket. Jag skickades iväg i sådana ärenden för Pärllfabriken när mina föräldrar arbetade där. Familjens post kom till samma boxadress, Box 115.

Fabriken förstördes i en brand sommaren 1953. Efter det har jag inget minne av att hämta post i facket. Vi hade nog fått brev-bäring då. Ett lösr-yckat tidningsklipp från UNT den 16 april 1953 stöder denna förmodan:

"Lådbrevbäring i Märsta. Postdirektionen föreslår hos poststyrelsen att en lådbrevbäringslinje skall inrättas i Märsta stationssamhälle från tidpunkt som postmästaren i Uppsala får bestämma". Posten i Märsta sorterade under Uppsala vid den tiden.

Ett par år senare började jag som springgrabb i Konsum, på Stockholmsvägen. Som 14-15 åring fick jag regelbundet cykla till posten för att sätta in dagskassan. Pengarna för en eller ett par dagar kunde bli både ett och två tusen. Det var mycket på den tiden. Efter stora helger kunde det bli ännu mera, bara instoppade i en papperspåse innanför skjortan. Lite pirrigt i början, men det blev en vana.

Ibland kom jag efter chauffören Sundin, som körde Steningebussen. Då kunde det ta lite tid. Postmästare Kruse upplevdes som en barsk och noggrann person. Postväskan från Steninge synade han noga innan han öppnade. Det handlade ju oftast om värdepост. Väskan var låst med en järnten instucken genom öglor i locket och försedd med hänglås i båda ändarna. Nyckeln till det ena låset hade kamrer Elof

Andersson på brukskontoret. Nyckeln till det andra låset hade posten. När allt var räknat och expedierat låste Kruse väskan noga och kollade att låsen satt som de skulle.

Nils Kruses hustru Margit jobbade också på posten en tid, troligen som deltidare och avbytare fram tills posten blev för liten för det växande samhället.

Under andra halvan av 1950-talet flyttade posten till nya lokaler på Stationsgatan 1 och det gamla posthuset förvandlades till taxistation.

Nils Kruse flyttade med till den nya lokalen, men han blev inte kvar där så länge. Han lämnade Märsta för Rotebro till sin pensionering, men arbetade sedan ytterligare något år på posten i Upplands-Väsby centrum.

När Märsta fick sitt provisoriska centrum 1966, öppnades postexpedition även där under beteckningen Märsta 1. Sedermera inflyttad i stora moderna lokaler för att bilda nav i postbefordringens hjul i hela kommunen och lite till. Vid tillkomsten av Märsta 1 döptes den gamla posten om till Märsta 2. Fem år senare tillkom Märsta 3 i Valsta Centrum.

Som bekant finns numera bara ett företagscenter i postens egen regi. Men de klassiska postärendena – brev och paket kan vi idag sköta vid besöket i vår livsmedelsbutik. Dom är flera än postens egna kontor någonsin har varit.

Giselher

Märstas första
poststämpel,
från 1866

Erik Matsson i Näsby - bonde, kyrkvård och riksdagsman samt ålderman i en stor släkt

Bo Klang: ur min släktdatabas

Fram till 1880-talet tillhörde Ekilla både Husby-Ärlinghundra socken och Odensala socken. Det hade att göra med vilken rote den tillhörde. Ekilla låg under Steninge rote och Dråpsta rote, därav två socknar. Från 1885 tillhör Ekilla eller Ekella som det skrevs förr, Husby-Ärlinghundra socken.

Erik Matsson föds den 18 augusti 1769 på Ekilla i Odensala socken. Han är son till bonden Mats Ersson och hustru Maria Nilsdotter. Erik flyttar till Näsby 1791 där han har träffat en ung flicka som heter Christina Jansdotter, född 7 december 1773. De gifter sig i Odensala kyrka den 21 oktober 1791.

Efter giftermålet dröjer det inte länge förrän första barnet av 12 kom. Det skulle bli ett halvt dussin var av bägge könen. Före jul år 1792 kom det första och det sista kom januari 1815. Fem av barnen dog i låg ålder. I april 1796 härjade kopporna varav deras två första barn drabbades och dog med tre dagars mellanrum. De tre andra dog som fem-åring av feber 1805 eller som spädbarn av kikhosta och slag år 1811 respektive 1813. (När det står slag så har man inte slagit ihjäl någon, utan av hjärtslag eller liknande plötslig död.)

I april 1793 dör Christinas far Johan Ersson och Erik tar över bruket av gården. I juni 1801 dör även Christinas mor Stina Olofsdotter.

Erik och Christina sliter på gården i Näsby och de har minst två drängar och två pigor i tjänst samtidigt. Dessa pigor och drängar stannar i tjänsten bara ett till två år i taget. Med dagens ögon skulle man säga att det är hög personalomsättning.

Bland de sju barn som uppnår vuxen ålder börjar de att som vanligt är att flytta hemifrån. De första flyger ut när den sista föds år 1815.

År 1819 tituleras Erik Matsson kyrkvård. Nu har de inga pigor och drängar som arbetar på gården, utan nu får barnen jobba i jordbruket. För att dryga ut kassan har de en ung mor med sin son som inhyses. Under 1820-talets början blir Erik Matsson riksdagsman.

På hösten 1827 kommer dottern Catharina hem med sin son Eric Wilhelm och innan året är slut har de båda dött i vattusot respektive kikhosta.

Runt 1830 har Erik Matsson slutat sitt uppdrag som riksdagsman. År 1834 flyttar den yngste sonen Pehr hemifrån och 1835 tar drängen Jan Erik Jansson från Eneby tjänst hos Matsson för att året därpå ersättas av den gamla pigan Carolina Ersdotter, som 1837 lämnar Matssons.

Trots allt har det gått bra för Erik Matsson och han lever gott på sina titlar och att vara en inflytelserik person i bygden. År 1838 får han äran att vara värd för husförhöret som äger rum 3 november.

Med ålderns rätt avslutar Erik sin bondegärning 1840 och låter arbetskarlen Jan Gabriel Sund från Haga socken och hans familj sköta arbetet på gården. Erik och Christina bor ju kvar och de tar det lugnt med all rätt på ålderns höst. Åren går.

Bonden, riksdagsmannen och kyrkvärden Erik Matsson i Näsby dör av ålderdomssvagheter den 4 maj 1847 i Odensala socken. Han blev 78 år. Några år senare dör änkan Christina Olofsdotter också av ålderdomssvagheter den 7 januari 1851, även hon i en ålder av 78 år. Båda begravdes på Odensala kyrkogård.

Här kunde historien vara slut, men Erik och Christina hade en dotter som heter Anna, född den 18 januari 1798. Hon flyttar till Slåsta och gifter sig 1823 med bonden Jan Jansson och de får tre barn. Jan dör den 21 april 1829 i frossa. Anna gifter om sig den 31 maj 1830 med Hans Eriksson, född 17 mars 1801. Han är vid denna tid bonde i Slåsta. De får fyra barn varav två dör i spädbarns ålder. En son dör ogift vid 24 års

ålder. Men dottern Catharina Charlotta född 1832, når vuxen ålder och får ett barn som i födelseboken betecknas som oäkta.

Hans Eriksson har blivit tolvmän (nämndeman i häradsrätten) och i mars 1853 flyttar familjen till Brunnby i Husby-Ärlinghundra socken. Anna Ersdotter dör 1 december 1858 i lunginflammation.

Den 31 mars 1860 föder Catharina Charlotta en dotter Ottilia Josephina. Denna dotter gifter sig 6 december 1878 med en dräng från Droppsta som heter Per Axel Samuelsson, född 25 augusti 1853. De får tillsammans 14 barn mellan 1879 och 1897.

Häradsdomaren Hans Eriksson dör av ålderdom den 26 augusti 1885. Fem barnbarnbarn förunnas han att uppleva innan han dör. Hederstiteln Häradsdomare fick Hans Eriksson som tolvmän med flest tjänsteår i häradsrätten.

Vi som har bott en längre tid här i socknarna känner till att namnet Samuelsson och Brunnby är starkt förknippat med varandra.

Interiör från Slåsta 1932. Julgranen är bred och fylld med stora dekorationer. Bordet är avdukat. Närmast tiden för julgransplundring?

HÄNT

NYA MEDLEMMAR

Arne Bladlund, Jan-Erik Holm, Katalin Lundmark, Irene o Sture Nilsson, Inger o Jörgen Grönwall, Märsta, Olov Blomdin, Skarpnäck samt Barbro Jansson, Västerås hälsas varmt välkommen som nya medlemmar i hembygdsgården.

HEMBYGDENS DAG

Årets upplaga av Hembygdens Dag upplevdes lika trevlig som vanligt med underhållning och kultur, varvade med kaffeprat med gamla vänner.

Årets utställningar handlade om arbetsplats Arlanda. I "Gamla Stationsdasset" kunde man studera fotografier tagna av för oss anonyma UNT-fotografer under 1960-talet till tidigt 1970-tal. I magasinet visades föremål och dokumentation från samma epok. Mycket hade anknytning till SAS och minde många om den gamla arbetsplatsen.

Tyvärr blev antalet besökare, och därmed intäkterna, lite mindre än vanligt. Sigtunabygden hade missat att ta in vår annons i tidningen!

OUTTAGNA VINSTER

Två vinster, ringlotteriet serie R, blågröna lotter med nummer 74 och 23 förblev uttagna på hembygdens dag. Den som har kvar sin vinstlott kan kontakta någon i styrelsen för uttag av vinsten.

GUN OCH ALLAN PETTERSSON AVTANKADE

Nej kära läsare, rubriken är inte felstavad! Den 14 september hade ordföranden kallat styrelsen och bisittare till ett extra möte för att *avtanka* Gun och Allan på deras erfarenheter.

Efter många år som stugtomtar mm har de meddelat att det räckte. Dom vill nu ta det lite lugnare, men har inte sagt upp bekantskapen med föreningen. Den formella avtackningen kommer att ske på nästa årsmöte.

Eftersom styrelsen ännu inte lyckats rekrytera nya till den uppkomna vakan skulle vi systematisk försöka tanka över det viktigaste av deras erfarenheter till övriga huvuden. Om vi lyckats återstår att se. Klart är dock att vi behöver tillskott av nya villiga händer – är det Dina? Hör av dig till styrelsen!

INVENTERING OCH RÖJNING

Lördagen den 9 oktober såg det ut nästan som på forna tiders fardag*) uppe vid hembygdsgården.

Gamla stolar och bord, oanvändbara hyllor och allsköns bråte bars ut på gården. Där staplades allt in i en stor container för bortforsling. Det var 12 tappra styrelsemedlemmar och supportrar som hade dragit på sig arbetskläder och -handskar. Skolvinden, sockenmagasinet och torpet röjdes ut denna gång. Där hade samlats lager på lager efter de gångna årens aktiviteter och utställningar. Många "bra att ha grejor" blev utmönstrade.

Nu är det lika fint på vinden som 1979. Jag tror det var då vi städade oss in i skolan, när hembygdsgården fick tillträde till hela huset. Då städade jag jämsides med Martin Andersson. Nu hade jag Martins son Peder vid min sida. Måne Peder har en av mina söner vid sin sida om 20-30 år, då lär det väl behöva storrojas igen?

*) Fardag var den dag på våren respektive hösten när statarna drog iväg till nästa gård i förhoppningen att få det bättre. Deras flyttlass drogs som regel av hästar från den nya arbetsgivaren.

Giselher

ALLSÅNG EN FRAMGÅNG

Årets upplaga av allsång i hembygdsgården drog mer än fullsatt.

Hör och häpna – 67 personer kom för att få vara med. Vi fick hämta bord och stolar från övervåningen. Kaffe och bröd gick åt som smör i solsken. Vi fick utöka lotteriet från en 100-ring till en 200-ring och utöka priserna.

Märsta Dragspelsgille spelade och där gjorde Arne Larsson bejublad comeback efter ett långt uppehåll. Margareta Klang och Rune Ljungberg ledde sången. Bente och Mailis skötte serveringen med bravur. Ordföranden skötte ljudet och lite annat.

Sammanfattningsvis en lyckad eftermiddag. Tack till alla som bidrog till detta.

Bosse

HÄNDER 2011

- 13 februari kl 15.00: trivselträff i Hembygdsgården. Bygdens skolor.
- 19 mars: årsmöte med supé. Närmare om detta i kommande Tidlösan
- 16 april: vårstädning av Hembygdsgården. Villiga händer efterlyses!
- 30 april: valborgsfirande vid Husby skola
- 21 augusti: hembygdens dag på Tappavallen
- 16 oktober: allsång i Hembygdsgården. Tema skolsånger
- 27 november: lilla julafton i Hembygdsgården

ÅRETS TEMA HETER SKOLA

**Lilla julafton i Församlingshemmet i Husby
lördagen den 27 november, kl 16.00**

Glögg och pepparkakor, gröt och skinka, mm
Till detta serveras julens sånger av Märsta Dragspelsgille

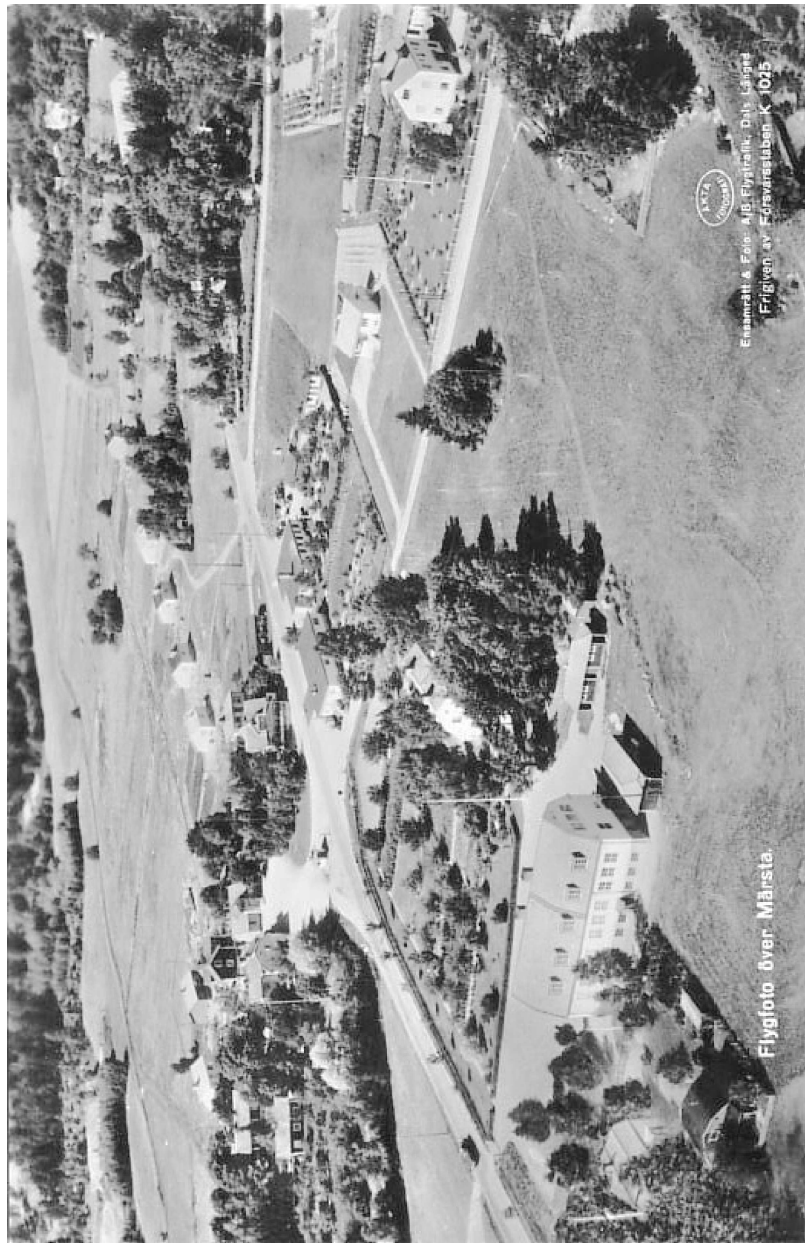
Kostnad 80 kr per person

Ta med en liten julklapp för ca 40 kr

Anmälan senast 23 november

till Mailis på telefon 591 142 89

Först till kvarn gäller - det brukar bli mer än fullt!

1949. Ett ovanligt vykort från tätorten Märsta. Här finns skolan, lanthandel, två bensinstationer med bilverkstäder och ett kafé. Den harvade ytan, närmast i bild, kallades "Kathavet". Till vintern bildades här en mindre naturlig skridskobana. Skolträdgården prunkar med bärbuskar och ett dussintal frukträd. Längst upp i bilden ses skjutbanans målområde. Skyttarna låg vid Ekillaskolans nuvarande parkering och sköt tvärs över dalen där Årlingheden kom att anläggas fem år senare.